ส่องอุตฯ ผลิตภัณฑ์ยางอินเดีย: โอกาสธุรกิจยางพาราไทย

อินเดียถือเป็นตลาดใหม่และมีศักยภาพที่จะเป็นตลาดรับซื้อยางพาราและผลิตภัณฑ์จากยางพาราของไทยได้ในอนาคต และเป็นการลดการพึ่งตลาดหลักเพียงตลาดเดียวของไทย (ปัจจุบันการส่งออกไม้ยางพาราแปรรูปอบแห้งของไทยร้อยละ 92 ส่งออกไปประเทศจีน) และอาจส่งผลต่ออำนาจต่อรองของไทยในอนาคต ทั้งนี้ อินเดียมีความต้องการใช้ยางพารามากเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศจีน และคาดการณ์ว่าความต้องการใช้ยางพาราจะเพิ่มสูงขึ้นทุกๆ ปีโดยเฉพาะในรัฐทางตอนใต้ของอินเดีย เนื่องจากมีโรงงานผลิตรถยนต์และโรงงานผลิตยางรถยนต์ตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก คาดว่าจะมีการผลิตรถยนต์เพิ่มมากขึ้นจาก 20 กว่าล้านคัน เป็น 30 ล้านคัน ในปี 2563

ปัจจุบัน ประเทศอินเดียมีขนาดเศรษฐกิจ (GDP) ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของทวีปเอเชียและเป็นอันดับ 7 ของโลก ถ้านับแบบ nominal GDP และอินเดียได้ถูกจัดรวมกลุ่มอยู่ใน BRICS ซึ่งประกอบด้วยบราซิล (Brazil) รัสเซีย (Russia) อินเดีย (India) จีน (China) แอฟริกาใต้ (South Africa) เป็นกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่มีการพัฒนาและเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว (Emerging Market) และจาก GDP growth rate อินเดียย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2554 ถึงปี 2558 อยู่ที่ 6.6%, 5.1%, 6.9%, 7.3%, และ 7.5% ตามลำดับและจากการคาดการณ์ของ World Bank ปี 2559-60 คาดว่า GDP อินเดียจะอยู่ที่ 7.7-8.0%

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม

แผนงบประมาณปี 2558-2559 อินเดียได้ตั้งงบประมาณขาดดุลต่อ GDP ไว้ที่ 3.9% เพื่อรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจและพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอินเดียกำลังเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ ภายใต้นโยบาย Make in India ที่ดึงดูดบริษัททั่วโลกมาลงทุน โดยเน้นต่อยอดในอุตสาหกรรมที่มีโอกาสในการแข่งขันกับต่างประเทศสูงและอุตสาหกรรมท้องถิ่นเดิมที่ยังพอฟื้นตัวได้ โดยอุตสาหกรรมยางพาราในประเทศอินเดียเป็น 1 ใน 3 ส่วนของภาคธุรกิจสำคัญของอินเดียได้แก่ภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตรซึ่งอุตสาหกรรมยางพาราคาบเกี่ยวระหว่างภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม (รวมถึงอุตสาหกรรมอื่นที่มีการใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบประกอบเช่นอุตสาหกรรมยานยนต์) ในส่วนของการเป็นประเทศผู้ผลิตยางพารา อินเดียจัดว่าเป็นผู้ผลิตรายใหญ่อับดับที่ 5 รองจากไทย อินโดนีเซีย เวียดนาม และมาเลเซียตามลำดับโดย 80% ของพื้นที่การผลิตอยู่ที่ Kerala และตามด้วย Tripura

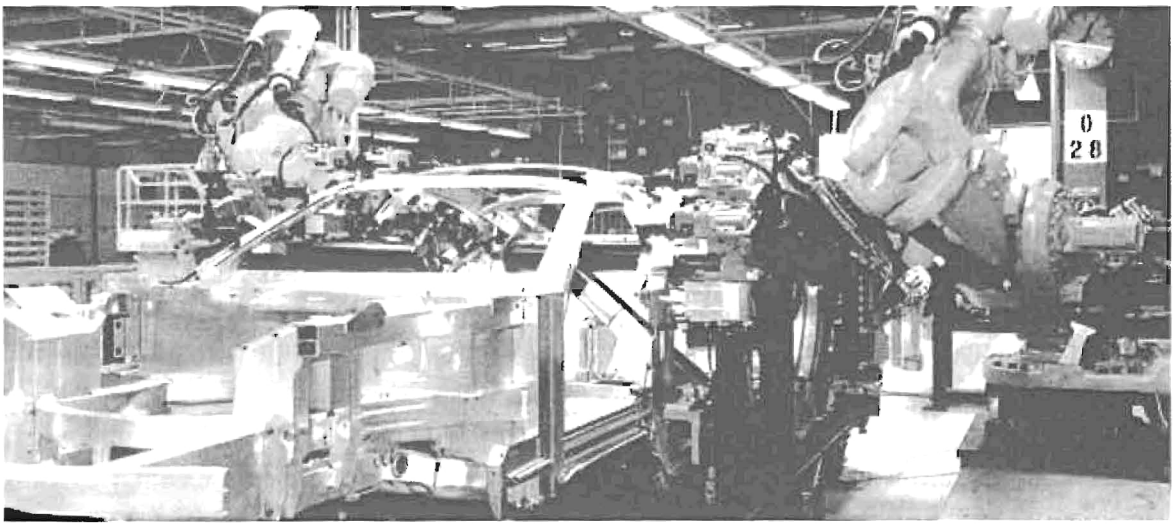

ความต้องการวัตถุดิบ

ปี 2557 อินเดียประสบภัยน้ำท่วมครั้งใหญ่ ซึ่งกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูกยางพาราและปี 2558 ยังได้รับผลกระทบจากราคาสินค้า Commodity ตกต่ำทั่วโลกจากราคาน้ำมันดิบที่ต่ำลง ทำให้ยางพาราราคาตกต่ำ ซึ่งมีผลให้การนำเข้ายางพาราราคาถูกเพิ่มขึ้น จึงทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราอินเดียบางส่วนโค่นต้นยางพาราลงตามนโยบายรัฐบาลอินเดีย ซึ่งทำให้ผลผลิตยางพาราของอินเดียลดลงอีก ทั้งในปี 2558 ยังประสบปัญหาแล้งจัด ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพน้ำยางรวมถึงการกรีดยางพาราอันเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ได้ผลผลิตน้อยลงด้วย

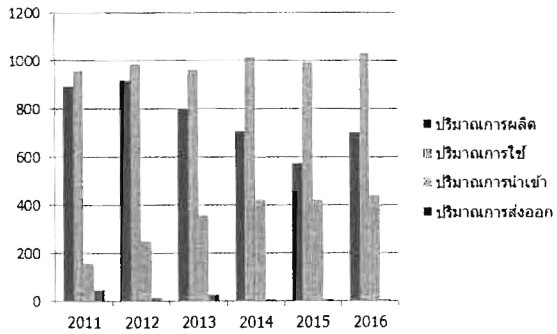
จากที่กล่าวมา ทั้งการโค่นต้นยางในปีที่แล้ว และปัญหาสภาพอากาศในปีนี้ของอินเดีย ทำให้อุปทานยางพาราลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยจากข้อมูลล่าสุดพบว่า

อินเดียกำลังเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ ภายใต้นโยบาย Make in India ที่ดึงดูดบริษัททั่วโลกมาลงทุน โดยเน้นต่อยอดในอุตสาหกรรมที่มีโอกาสในการแข่งขันกับต่างประเทศสูงและอุตสาหกรรมท้องถิ่นเดิมที่ยังพอฟื้นตัวได้ โดยอุตสาหกรรมยางพาราในประเทศอินเดียเป็น 1 ใน 3 ส่วนของภาคธุรกิจสำคัญของอินเดีย ได้แก่ ภาคบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร ซึ่งอุตสาหกรรมยางพาราคาบเกี่ยวระหว่างภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม (รวมถึงอุตสาหกรรมอื่นที่มีการใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบประกอบเช่นอุตสาหกรรมยานยนต์)

ปริมาณยางพาราที่ผลิตได้อยู่ที่ 563,000 ตัน น้อยสุดในรอบ 20 ปี ทั้งๆ ที่อินเดียยังเป็นประเทศที่มีความต้องการยางพาราเป็นอันดับ 2 รองจากจีน

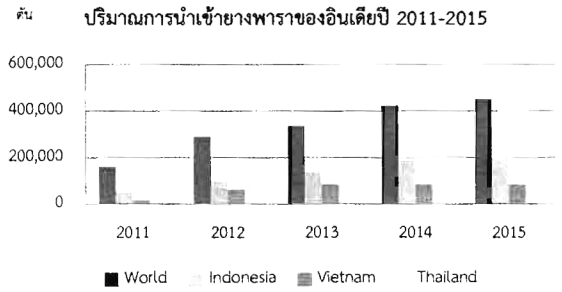
และจากนโยบายรัฐบาลอินเดียล่าสุดที่ต้องการวางแผนสร้างระบบสาธารณูปโภคและสร้างท่าเรือเพิ่มเติมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจอินเดีย (ให้อินเดียเป็นศูนย์กลางการผลิตหรือ manufacturing hub) ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งจากผลผลิตยาพาราที่ลดลงและนโยบายจากรัฐบาลอินเดียจึงน่าจะทำให้ตลาดยางพาราอินเดียยังเป็นที่น่าสนใจอยู่

รูปที่ 1 แสดงปริมาณการผลิตการใช้การนำเข้าและการส่งออกยางพาราของประเทศอินเดียปี 2011-2016

จากรูปที่ 1 และ 2 พบว่าปริมาณการผลิตยางพาราของอินเดียไม่เพียงพอต่อความต้องการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยประเทศที่อินเดียนำเข้ามากสุดคืออินโดนีเซีย รองลงมาคือไทยและเวียดนามตามลำดับ ทั้งนี้เวียดนามสามารถแซงมาเลเซียขึ้นมาเป็นอันดับ 3 ได้ในเวลาไม่กี่ปี

ประเภทยางที่อินเดียนำเข้ามากสุดคือ ยางแท่ง และสาเหตุที่นำเข้าจากอินโดนีเซียมากสุดโดยมีไทยตามมาเป็นอันดับ 2 เนื่องจากมูลค่าต่อหน่วยการนำเข้าจากอินโดนีเซียถูกกว่าไทย โดยในปี 2015 นำเข้าจากอินโดนีเซีย 1,564 เหรียญสหรัฐฯต่อตัน ขณะที่นำเข้าจากไทย 1,577 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน

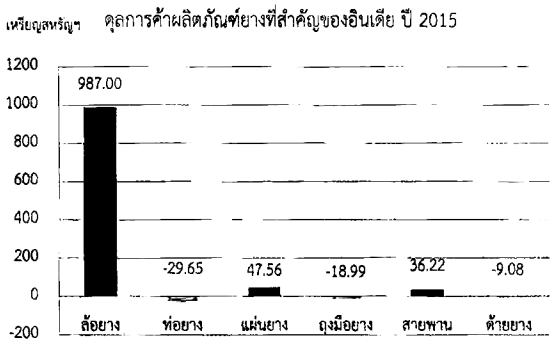
รูปที่ 2 ปริมาณการนำเข้ายางพาราของอินเดียปี 2011-2015

อินเดียมีความต้องการใช้ยางพาราเพื่อเป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรมอยู่ในระดับที่สูงอย่างต่อเนื่อง โดยสัดส่วนการใช้ยางพาราของอินเดียแบ่งออกเป็นล้อยางรถยนต์ 50% รองเท้า 12% ท่อยางและแผ่นยาง 6% อานจักรยาน และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากน้ำยาง 7% และอื่นๆ 10% โดยมีการคาดการณ์จากสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (The Association of Natural Rubber Producing Countries; ANRPC) ว่าภายในสิ้นปี 2016 อินเดียจะมีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 4%

โอกาสและทิศทางการค้าของไทย

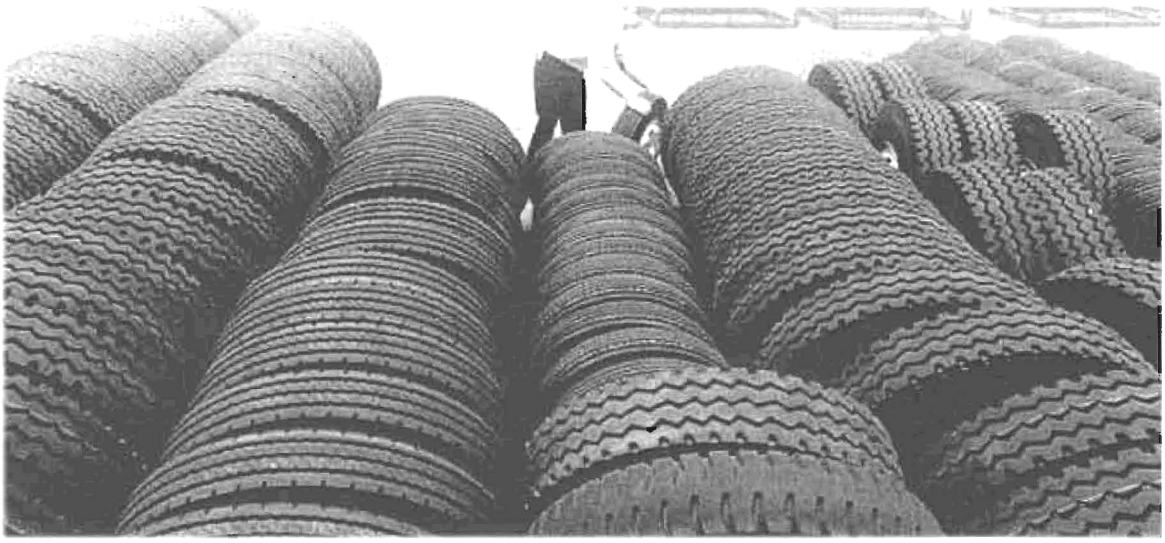
จากการที่อินเดียมีการนำเข้ายางพาราในรูปของยางแท่งจากอินโดนีเซียมากสุด รองลงมาเป็นไทยและเวียดนามตามลำดับ โดยเวียดนามสามารถแซงหน้ามาเลเซียในด้านการผลิตและส่งออกยางพาราขึ้นมาอยู่อันดับ 3 ได้ ทำให้ไทยต้องจับตาดูเวียดนาม ซึ่งเป็นคู่แข่งสำคัญด้านการส่งออกยางพาราไปประเทศอินเดีย และหาหนทางในการแซงหน้าอินโดนีเซียขึ้นไป โดยไทยต้องใช้โอกาสนี้จากการที่อินเดียขาดแคลนยางพาราส่งออก ยางพาราที่เป็นวัตถุดิบเพื่อแปรรูปซึ่งจะช่วยเหลืออุตสาหกรรมต้นน้ำของไทยและใช้ประโยชน์จากเขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) กับอินเดียให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันไทยกับอินเดียยังไม่มีการทำข้อตกลงทางการค้า FTA ในหมวดของยางพารา ดังนั้นภาครัฐควรเร่งดำเนินการในส่วนนี้เพื่อทำให้อุตสาหกรรมยางพาราไทยมีโอกาสและขยายตลาดในอินเดียได้มากขึ้น

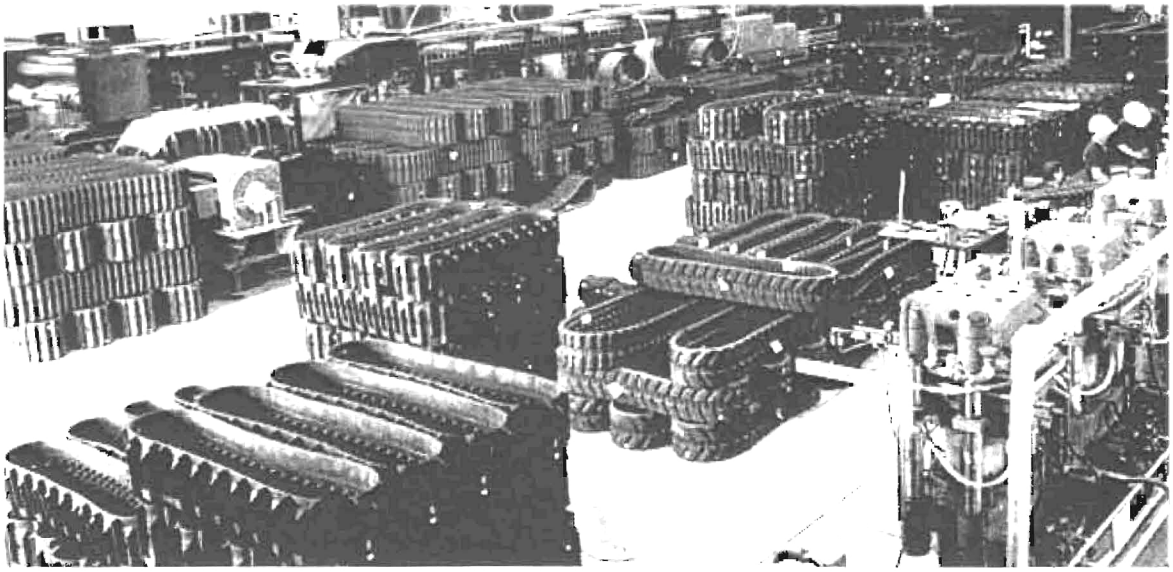
ในส่วนผลิตภัณฑ์ยาง เมื่อพิจารณาภาพรวมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาพบว่า อินเดียได้ดุลการค้าในส่วนของยางล้อ แผ่นยางและสายพาน คือมีมูลค่าการส่งออกมากกว่าการนำเข้า ขณะที่ขาดดุลการค้าในส่วนของท่อยางถุงมือยาง และเส้นด้ายยาง โดยเฉพาะในส่วนของถุงมือยางและเส้นด้ายยางที่ขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2011-2015 ที่ผ่านมา โดยอินเดียมีการนำเข้าจากมาเลเซียเป็นหลัก

รูปที่ 3 ดุลการค้าผลิตภัณฑ์ยางที่สำคัญของอินเดีย ปี 2015

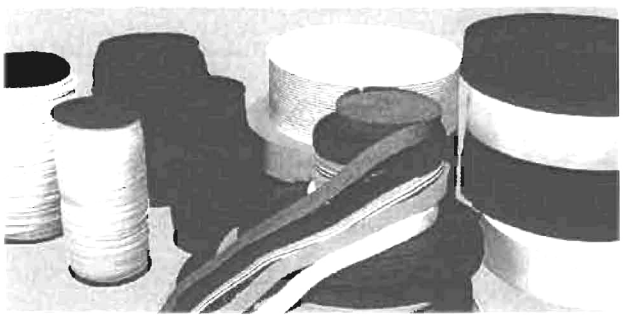
โอกาสและทิศทางการค้าของไทยด้านวัตถุดิบยางพาราที่เป็นประเด็นน่าสนใจ คือวัตถุดิบยางพาราสำหรับแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยางล้อที่อินเดียมีความต้องการสูงมาก (ประมาณ 50% ของการใช้ยางพาราทั้งหมด) ซึ่งวัตถุดิบยางพาราดังกล่าวที่ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยางล้อส่วนใหญ่ใช้ยางแท่งชั้น 20 ซึ่งอินโดนีเซียสามารถกำหนดราคาได้ต่ำกว่าไทย เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ดังนั้นผู้ผลิตยางแท่งชั้น 20 (Standard Thai Rubber; STR 20) ของไทยจะต้องพยายามปรับตัว ลดต้นทุนการผลิตเพื่อแข่งขันในด้านราคา ในส่วนของภาครัฐที่จะช่วยสนับสนุนการส่งออกยางแท่งชั้น 20 ไปอินเดีย ควรพิจารณาด้านการลดต้นทุนพลังงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการค้ายางแท่งชั้น 20 ให้กับผู้ประกอบการไทย

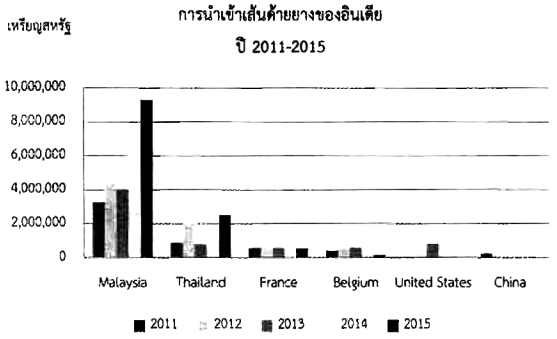

โอกาสและทิศทางการค้าของไทยด้านวัตถุดิบยางพาราที่เป็นประเด็นน่าสนใจ คือวัตถุดิบยางพาราสำหรับแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยางล้อที่อินเดียมีความต้องการสูงมาก (ประมาณ 50% ของการใช้ยางพาราทั้งหมด) ซึ่งวัตถุดิบยางพาราดังกล่าวที่ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตยางล้อส่วนใหญ่ใช้ยางแท่งชั้น 20 ซึ่งอินโดนีเซียสามารถกำหนดราคาได้ต่ำ

สำหรับด้านผลิตภัณฑ์จากยางพารานั้น โอกาสและทิศทางการค้าของไทยกับอินเดียควรพิจารณาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่ไทยมีศักยภาพการผลิตในลำดับสูงสุดของโลกคือเส้นด้ายยาง อย่างไรก็ตามจากการรวบรวมข้อมูลของผู้ผลิตเส้นด้ายยางของไทยเบื้องต้นพบว่า แม้ไทยจะเป็นผู้ผลิตเส้นด้ายยางรายใหญ่ของโลกแต่มีหลายปัจจัยที่ทำให้ผู้ผลิตไทยขาดความสามารถในการแข่งขันเพื่อส่งออก โดยปัจจัยหลักคือค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าสูงและใช้ระยะเวลาในการขนส่งสินค้าที่ยาวนาน เนื่องจากความไม่สะดวกด้านท่าเรือขนส่งสินค้า โดยเฉพาะกรณีการขนส่งสินค้าทางเรือจากไทยไปอินเดีย จะต้องไปเปลี่ยนเรือขนสินค้าที่สิงคโปร์ก่อน และจะใช้เวลาเดินทางทั้งหมดประมาณ 15-20 วัน ขณะที่เรือส่งสินค้าที่เดินทางจากท่าเรือมาเลเซียไปอินเดียใช้เวลาเพียงประมาณ 7 วัน นอกจากมาเลเซียจะได้เปรียบด้านค่าขนส่งต่ำแล้ว ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง คือมาเลเซียผลิตเส้นด้ายยางประเภทที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของอินเดีย ดังนั้นผู้ผลิตเส้นด้ายยางของไทยควรเพิ่มการผลิตเส้นด้ายยางที่หลากหลายประเภทให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของอินเดีย

รูปที่ 4 การนำเข้าเส้นด้ายยางของอินเดีย ปี 2011-2015

สำหรับถุงมือยางนั้นไทยมีข้อเสียเปรียบด้านต้นทุนการผลิตที่สูงกว่ามาเลเซีย ไม่ว่าจะเป็นค่าแก๊สหุงต้มซึ่งเป็นต้นทุนที่สำคัญอย่างหนึ่งในโรงงานอุตสาหกรรมถุงมือยางซึ่งใช้ในกระบวนการอบเพื่อให้ถุงมือคงรูปและให้แห้ง โดยมาเลเซียมีค่าแก๊สหุงต้มอยู่ที่ 20 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ไทยมีค่าแก๊สหุงต้มอยู่ที่ 26 บาทต่อกิโลกรัม อีกทั้งเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตถุงมือยาง โดยเครื่องจักรของ